REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și la următórele Birourĭ de anuncĭurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Nax. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppeliks Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiĕcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de *Dumineca* 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Dumineca* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 27. Brașov, Sâmbătă 5 (17) Februarie. 1900.

Enunciațiunile lui Szell.

III.

In continuarea aprețiărilor nóstre ne vom ocupa astăḑĭ mai mult de declarațiunile generale ale d-lui Szell asupra direcțiunei politicei sale în raport cu naționalitățile.

In introducere ministru-președinte și-a arătat mirarea, că deputatul Komjathy a afirmat, că el Szell, n'are în cestiunea naționalităților o ideiă conducĕtóre și că n'a făcut o declarațiune clară și hotărîtă despre aceea, ce politică națională va urmări guvernul în cestiunea naționalităților.

Ca sĕ rĕsfrângă afirmarea lui Komjathy, ministru-președinte a citat cunoscutele pasage din enunciațiunile sale anteriόre, de când a venit la putere, susținênd, că s'a pronunțat fórte hotărît și în mod meritoric asupra cestiunei naționale. Ceea-ce a enunțat mai înainte se resumă în declararea, că dênsul (Szell) consideră ca scop final al direcțiunei și politicei sale „de a continua clădirea statului național unitar maghiar și de a guverna astfel, ca fiă-căruia sĕ i-se mĕsure cu aceeașĭ mĕsură, fără deosebire de naționalitate, confesiune și clasă.“

Komjathy ḑice, că aceste ar fi mai mult nisce vorbe frumóse și nisce frase. Noi însĕ nu vom merge așa departe, de-a afirma, că ministru-președinte n'a ḑis nimic prin acele aserțiunĭ. Ba într'o privință susținem, că în premisă a ḑis mult prea mult, decât ca sĕ apară îndreptățită conclusiunea, că va mĕsura fiă căruia cu egală mĕsură.

Dér ținem a constata, că într'o direcțiune, care, îndată ce e vorba de a atinge fiă și numai pe departe atitudinea în cestiunea naționalităților, se impunea în mod firesc a fi luată în considerare, ministru-președinte în adevĕr n'a ḑis nimic nicĭ în enunciațiunile sale de mai înainte, nicĭ în acelea despre care vorbim.

Ministru-președinte Szell n'a făcut în nicĭ unul din multele sale discursurĭ nicĭ cea mai mică amintire despre esistența legii naționalităților.

Ce e cu acésta lege? Pe cât scim, ea nu este încă abrogată, și tot ce se póte ḑice despre esecutarea drêptă și consciențiósă a legilor cu privire la naționalitățĭ se concentrézăj în acésta lege. Ei bine, cum stăm cu ea și cu respectarea ei? D-l Szell tace și nu ḑice nimic, ér ceea-ce ḑice despre mĕsura egală, nu se unesce cu legea naționalităților, căcĭ tocmai acésta lege este confirmarea viuă a mĕsurei neegale cu care se mĕsură naționalităților.

Dér totușĭ li-se mĕsura ceva, și d-l Szell, ca discipul, cum se ḑice, credincios al lui Deak, care dimpreună cu Eötvös au fost nănașii când legea acésta s'a botezat „lege despre egala îndreptățire a naționalităților“, credem că nu va trage la îndoială acest fapt.

Nu-i vorba dér de „mĕsură egală“, ci e vorba de aceea, décă măcar puținel, ce-l mĕsură acea lege în favorul naționalităților, este și va fi respectat tot cu fidelitatea, cu care se respectă neegalitatea în favorul elementului maghiar, neegalitate, care dă timbrul întregului sistem de legĭ ale statului.

Fostul ministru-președinte Banffy încai a spus'o franc și limpede, punênd înainte legea de naționalitate, că el o va respecta și nu o va respecta; după cum adecă i-se va păré, că se póte admite orĭ nu respectarea ei de „caracterul național al statului“. Mai târḑiu Banffy pe calea acésta a ajuns la conclusiunea, că legea de naționalitate s'a adus numai pentru a-se documenta, că nu esistă și n'au drept sĕ esiste naționalitățĭ în statul ungar.

D-l Szell însĕ nu spune nimic, ce crede el despre acésta lege de naționalitate, ci tot ce spune se resumă în cuvintele: „Cred, că orĭ-ce agitațiune dușmană statului trebue sĕ fiă suprimată; de altă parte cred, că *fiă-căruia* trebue sĕ i-se dea dreptul sĕu, orĭ de ce naționalitate ar fi“.

Vom esamina acésta axiomă a politicei ministrului președinte Szell și din tóte vom trage conclusiunile.

Clubul deputaților românĭ din Bucovina, a deputaților din parlamentul central și a celor dietalĭ, a ținut în 12 Februarie st. n. în Cernăuțĭ o adunare, în care au luat următórea resoluțiune:

„Deputații românĭ saluta călduros acțiunea guvernului central, care tinde la stabilirea păcii naționale în Austria în interesul imperiului, și nisuesce a face parlamentul capabil de acțiune. Ei declară, că sunt gata a sprijini guvernul în acéstă lucrare de pace, și dau espresiune convingerii lor, că acțiunea numai atuncĭ póte avé succes durabil, décă în tóte regatele și țĕrile se va urmări aceeașĭ țintă și décă egala îndreptățire a tuturor popórelor, deplina considerare a condițiunilor lor naționale și culturale, precum și a intereselor lor economice vor ajunge la o salutară validitare. Pe basa acestei convingerĭ deputații românĭ bucovinenĭ dau espresiune așteptării lor îndreptățite, că guvernul central va lua mĕsurile potrivite spre a îndrepta raporturile dominante nesuferite, carĭ au sguduit pacea în Bucovina“.

Cestiunea Fiume în dietă. In ședința de Miercurĭ a dietei a venit în discusiune *cestiunea Fiume.* Ministru președinte Szell a ținut un discurs fórte lung, în care a arătat, din tóte punctele de vedere, părerea ce o are guvernul față cu Fiume. El a făcut o reprivire istorică asupra diferitelor stadii ale acestei cestiunĭ, a circumscris situația de drept public a Fiumei și a declarat neîndoios, că acest oraș *aparține esclusiv Ungariei.* In ce privesce *autonomia fiumană*, Szell recunósce, că în virtutea stării sale escepționale, orașului Fiume îi compete o autonomia cevașĭ mai largă, decât celorlalte orașe libere regescĭ, însĕ protestéză hotărît contra pretensiunei, că Fiume ar avé drept sĕ facă us de *veto* față cu întroducerea legilor ungurescĭ. „Fiume, ḑise ministrul, deși este anexat sântei coróne ca corp deosebit, el trebue sĕ se supună *supremației Ungariei*“. De o va face acésta Fiume, n'are sĕ-șĭ témă nicĭ autonomia, nicĭ limba, nicĭ posițiunea sa; Ungaria va face totul pentru înflorirea lui, căcĭ Fiume este un oraș cu port, e comóră și un mărgăritar din coróna Ungariei, pe care guvernul și statul ungar vré cu orĭ-ce preț sĕ-l alipéscă strîns de trupul Ungariei.

Discursul lui Szell a fost viu aplaudat de întréga cameră. E întrebare acum, ce vor ḑice Fiumanii, carĭ de sigur, că pentru bunul plac al celor dela putere nu vor renunța cu una cu două la drepturile lor tradiționale și la autonomia lor.

Cehii și „Reichsrath“-ul. Scim, că parlamentul din Viena e convocat pe ḑiua de 22 Februarie. Foile cehice profețesc deja de pe acum, că parlamentul nu va fi capabil de lucrare, deóre-ce *Cehii vor face obstrucțiune.* „*Narodni Listy*“ scrie între altele, că Cehii nu se vor abate dela obstrucțiune până când nu vor căpĕta satisfacțiă pentru vătĕmarea din 17 Octomvre 1899 (retragerea ordonanțelor de limbă). Fóia cehică spune, că convocarea atât de grabnică a „Reichsrath“-ului va avé ca urmare încetarea conferenței de împăcare și închiderea ei fără nicĭ un resultat. Părerea foiei cehice este, că, după tóte calculele omenescĭ, parlamentul va fi trimis acasă și se va guverna cu § 14.

România și Porțile-de-Fier. Din *Viena* se telegraféză, că ministeriul comun de esterne a trimis guvernului român o notă, în care rĕspunde la pretensiunile României în afacerea taxelor de peiagiu dela Porțile-de-Fier. Nota acésta s'a trimis în urma și pe basa tratărilor cu guvernul ungar.

Jubileul Metropolitului Dr. Victor Mihalyi.

(Raport special al „Gazetei Transilvaniei“.)

Blașiŭ, 14 Februarie n. 1900.

După festivitățile de-aséră, arangiate cu mare pompă și cu multă însuflețire din partea tuturor institutelor române din loc și din partea Românilor blășenĭ, a urmat aḑĭ continuarea lor. Fiă care e îmbrăcat sĕrbătoresce, fiă-care des-de-diminéță aștéptă cu multă nerăbdare începutul liturgiei, la care avea sĕ pontifice Inalt Prea Sfinția Sa D-l Metropolit cu mare asistență de preoții din gremiu.

Pe la órele $8^1/_4$ a. m. deja curgeau din tóte părțile blășenĭ și din provinciă, Românĭ și strĕinĭ, tinerĭ și bĕtrânĭ pentru a asista la liturgiă. La $8^1/_2$ óre Catedrala era ticsită în presbiteriu, în naie, în tindă, în corurĭ pretutindenia de public credincios. Tóte scaunele erau pline, chiar și stalurile canonicescĭ încă erau ocupate de marele public. Stalurile canonicescĭ din stânga altarului erau reservate pentru rudeniile Metropolitului, dintre carĭ au fost presențĭ *Petru Mihalyi*, deputat dietal și mare proprietar în Sarasĕu, *Dr. Ioan Mihalyi*, protofiscal comitatens în Sighetul-Marmației (autorul valorosului op: „Diplome Maramurĕșene“), ambii frațĭ ai Metropolitului; mai departe *Dr. Florentin Mihalyi* și *Dr. Aurel Man*, advocațĭ în Sighetul-Marmației, cel dintâiŭ nepot de frate, al doilea vĕr al Metropolitului. Stalurile canonicescĭ din drépta altarului erau ocupate de o mulțime de dame fruntașe, precum și scaunile profesorilor din presbiteriu și din naia bisericei. In presbiteriu am vĕḑut mai mulțĭ dinafară, ca Simion *Căluț*, advocat în Dicio-Sân-Mărtin, Dr. Stefan *Erdélyi*, medic în Orăștiă, Dr. Romul *Crăciun*, medic în Viena, etc. și unii preoțĭ din provinciă.

In corul de lângă stânga altarului au stat elevele Internatului Vancean de fetițe; în corul de lângă drépta altarului au stat elevii institutului preparandial sub conducerea unui profesor. Studenții gimnasialĭ ocupau naia bisericei. Ér în tinda bisericei era o estra ordinară îndesuélă de mirenĭ, inteligențĭ și țĕrănime, atât din loc, cât și din jur.

Liturgia jubilară.

Punct la 9 óre a sosit trăsura Metropolitului trasă de patru cai frumoșĭ, aducênd pe Metropolitul îmbrăcat în reverendă roșiă, pe de asupra cu mandion și în cap cu camilafca, ér preoțimea i-a ieșit în ornate bisericescĭ înainte până la ușa catedralei. Apoi după ceremoniile îndatinate, s'a început liturgia jubilară, la care a pontificat însu-șĭ Inalt Prea Sfinția Sa D-l Metropolit asistat de următorii 17 preoțĭ: Rssimul Domn Ioan M. *Moldovan* preposit, Rssimii D-nĭ canonicĭ Dr. Ioan *Rațiu*, Iosif *Hossu*, Simeon P. *Mateiŭ*, Gavrilă *Pop*, Dr. Augustin *Bunea*, Dr. Vasile *Hossu* și Dr. Victor *Szmigelski*, Rssimul D-n vicar și rector seminarial Basiliu *Rațiu*, M. On. D-nĭ Ioan *German* prof. gimn., George *Muntean* director preparandial, Silvestru *Nestor*, Alexandru *Uilacan*, profesorĭ gimn., Ioan F. *Negruțiu*, Nicolae *Pop*, profesorĭ prep., Emiliu *Viciu*, Octavian *Bonfiniu*, profesorĭ gimn. și Aurel C. *Domșa* prof. la școla superióră de fete. Ér lectorĭ au fost M. O. D-nĭ Iuniu *Brut Micu*, oficial archidiecesan, și Alesandru *Ciura*, prof. de teologiă.

Era în adevĕr înălțător, când vedeai pe Metropolitul încunjurat de atâțĭ preoțĭ aleșĭ, înălțându-șĭ cu toții, în acéstă mare sĕrbătóre și tot-odată în acéstă însemnată ḑi, prin rugăciunile lor ferbințĭ inimile către Domnul Cerurilor.

După începerea serviciului divin. îndată a sosit și Prea Sfinția Sa D-l Episcop al Lugoșului, Dr. *Demetriu Radu*, îmbrăcat în reverendă roșiă. Prea Sfinția Sa a ocupat locul îndătinat al Metropolitului, de-a drépta la altar.

Cântările liturgice au fost esecutate parte de profesorii de cant, M. O. D-nĭ Nicolae *Ionașiu* și Aron *Papiu*, parte de corul d-lui Iacob *Mureșianu*, prof. de musică. Precum totdéuna, așa și acum d-l Iacob Mureșianu a stors admirațiunea tuturora, și a strĕinilor, și a celora, carĭ de atâtea-orĭ l'am auḑit și l'am admirat pentru rara sa capacitate de-a conduce corurĭ atât de marĭ, cum a fost și cel de aḑĭ.

Culmea corului d-lui Mureșianu a format'o Pricésna „Ochiul inimei mele“, esecutată de 3 corurĭ: cor de copii, cor bărbătesc și cor mixt, în numĕr de 150 persóne.

„Ochiul inimei mele,“ ca composițiune bisericéscă întrunesce tóte cerințele armoniei și ale polifoniei, ér interpretarea textului prin musică este forța majoră a acestei composițiunĭ. Cuvintele „Ochiul inimei mele“, începute de corul bărbătesc într'un ritm moderat, le repetéză și corul de copii, ca un ecou din depărtare; ér la cuvintele „ridic către Tine Dómne“, cu tótă forța întră corul mixt, fiind îngânat,

în formă de canon, de corul bărbătesc. In adevĕr acéstă parte a Pricesnei te ridică și te transpune într'o adêncă evlaviă. Tot atât de sublim este interpretat textul „fi mie scut și ajutătóre", unde tóte 12 vocile se împreună într'o melodiă duiósă și rugătóre, finind cu un pianissimo plin de pietate. „Aleluia" este ca și trîmbițile Iericonului, de ale căror sunete s'au spart și zidurile. La „Aleluia" primă încep copiiĭ în *forte*, la a doua întră corul bărbătesc, ér la a treia se împreună tóte trei corurile, cu atâta majestate, de gândescĭ, că serafimii înși-șĭ au compus'o.

In adevĕr „Ochiul inimei mele" este o compositiă de forță a d-lui Mureșianu. Am dori mult, sĕ avem astfel liturgia întrégă, și credem, că dorința acésta nu va rĕmâné zadarnică, căcĭ precum suntem informațĭ, d-l Mureșianu în adevĕr vré sĕ compună liturgia întrégă pe trei corurĭ.

Pe la mijlocul liturgiei Metropolitul a ținut o vorbire frumósă potrivită cu diua care adĭ o serbéză Inalt Prea Sfinția Sa. Vorbirea l'a emoționat pe jubilante până la lacrimĭ, ér la sfîrșitul ei credincioșii ascultătorĭ, cuprinșĭ de o adevĕrată dragoste fiéscă, ce o păstréză mic și mare față de Părintele lor bun, drept și îndurător, a erupt în strigăte de „Sĕ trăéscă!"

Liturgia s'a sfîrșit la 11½ óre a. m. La eșire întrégă piața Blașiului pare că era cuprinsă de undele unei mărĭ, ce nu părea a avé capĕt, într'atât era de numĕros publicul adunat.

Felicitările.

La órele 12 au început felicitările, carĭ au durat până după 1 óră. 1. Primul, care a întrat la Inalt Prea Sfinția Sa a fost Prea Sfinția Sa d-l Episcop *Dr. Demetriu Radu*; 2. Capitulul din loc sub conducerea Rssimului d-n preposit *Ioan M. Moldovan;* 3. Ordul Basilitan representat prin Cuviosia Sa Elie Dămian *Domșa*, monach basilit la mănăstirea din Blașiŭ; 4. Oficiile civile de stat și administrative sub conducerea protopretorelui din Blașiŭ *Simonffy* Alajos; 5. Facultatea teologică din loc cu colegiul profesoral și cu toțĭ teologii sub conducerea Rssimului d-n vicariu și rector seminarial Basiliu *Rațiu;* 6. Corpul profesoral dela gimnasiu sub conducerea Rssimului d-n canonic și director Iosif *Hossu*; 7. Corpul didactic dela Institutul preparandial și școla de fete sub conducerea M. O. D. director George *Muntean;* 8. Opidul Blașiŭ sub conducerea notarului Simion *Muntean;* 9. Reuniunea femeilor române din Blașiŭ sub conducerea vice-presidentei d-na Elena *Nestor* (presidenta d-na Aurelia n. *Solomon* din causă de morb a fost împiedecată); 10. Casina română sub conducerea presidentului Rssimul d-n Dr. Augustin *Bunea*; 11. Măeștrii din Blașiu sub conducerea d-lui Teodor *Onișor;* 12 Reuniunea pompierilor din Blașiŭ sub conducerea comandantului suprem d-l Simeon *Muntean*; 13. Deputațiunea tractului protopopesc al Blașiului, constătătóre din mai mulțĭ preoțĭ, învĕțătorĭ, curatorĭ și alțĭ credincioșĭ sub conducerea vice-protopopului M. O. D. George *Bărbat;* 14. Deputațiunea tractului protopopesc al Biei constătătóre din 2 preoțĭ și 2 învĕțătorĭ, sub conducerea vice-protopopului M. O. D. Ioan *Horșa*; 15. Alțĭ mulțĭ privațĭ, — la carĭ Inalt Prea Sfinția Sa li-a rĕspuns cu inimă plină de dragoste, de credință și emoționat.

Prândul.

A urmat mare prând. Au fost oficioșĭ, afară de capitul, șefii tuturor institutelor din Blașiŭ, toțĭ profesorii ordinarĭ dela gimnasiu și preparandiă, șefii tuturor oficiolatelor civile, de stat și administrative, și alțĭ mulțĭ străinĭ. Prândul a durat câte va óre. In decursul prândului a toastat Inalt Prea Sfinția Sa d-l Metropolit întâiŭ în limba latinéscă pentru Prea Sfinția Sa Papa, apoi imediat românesce pentru Maiestatea Sa monarchul și pentru dinastiă. Apoi a toastat frumos și pĕtrundĕtor Ilustritatea Sa Dr. Demetriu *Radu* pentru Escelența Sa d-l Metropolit; Rssimul d-n Dr. Augustin *Bunea* pentru Prea Sfinția Sa d-l Episcop al Lugoșului, Rvssimul d-n preposit Ioan M. *Moldovan* pentru rudeniile jubilantelui, in numele cărora a rĕspuns deputatul dietal Petru *Mihalyi*, fratele Metropolitului.

*

Ovațiunile de ierĭ și de adĭ, însuflețirea cea mare, ce s'a observat la toțĭ din tóte clasele, arată că iubirea nóstră este cu iubitul nostru Metropolit, arată că suntem alipițĭ de Inalt Prea Sfinția Sa cu mic, cu mare, cu domn, cu țĕran. Meritele ce și-le-a câștigat în timp de 20 anĭ ai păstorirei Sale înalte și prea înțelepte în cea mai tînĕră și cea mai mică diecesă a Lugoșului, i-au câștigat acolo simpatii neperitóre, pe cum atât de frumos a accentuat'o acésta succesorul sĕu în toastul ținut la masa jubilară. Meritele de acolo l'au adus acum 5 anĭ în Archidiecesa nóstră și l'au făcut cap peste întrega biserica nóstră română unită, și aicĭ abia timp de 5 anĭ Inalt Prea Sfinția Sa a dovedit, că a fost trimisul Domnului, care sĕ guverneze în timpurile aceste grele naia amenințată a bisericei nóstre române unite și sĕ lupte cu tăria spiritului, cu înțelepciunea și cu abnegațiunea marilor sĕi antecesorĭ pentru binele poporului român, pentru biserica, pentru școla și pentru luminarea aceluia.

Rap.

Procesul dela Baia de Criș.

(Raport special al „Gaz. Trans.")

Procesul dela Baia de Criș intentat tinerilor *Coriolan Steer*, *George Novacovicĭ*, *Ioan Scurtu* studențĭ universitarĭ *pentru cununa depusă pe mormêntul lui Iancu* este un proces sensațional — mai vêrtos, când puternicii dilei ne mai îndresnind sĕ citeze înaintea judecătoriei pe motiv de agitățiă națională au iscodit o nouă prigonire: *agitațiă contra religiei.*

Cu toții ne mirăm, cum se póte, ca un act de pietate sĕ dea ansă la o așa absurdă acusă, — nu credeam, dér în sfîrșit așa a fost. Ca on. public cetitor sĕ fiă în posițiă de a cunósce fasele acestui proces, îmĭ iau voiă a da un raport fidel despre decurgea lui:

In 13 l. c. acusații d'impreună cu apĕrătorii lor și anume: apĕrătorul lui Coriolan Steer: venerabilul advocat *Teodor Pop* din Baia de Criș; al lui George Novacovicĭ, d-l *Francisc Hossu Longin* din Deva; al lui Ioan Scurtu d-l *Stefan C. Pop* din Arad — s'au presentat la judecătoria cercuală din *Baia de Criș*.

Judecătorĭ au fost *Bigner József* subjude, ér procuror substitutul *Nogál Károly*, advocat.

Pertractarea s'a început la órele 9 a. m. Public numĕros. Tótă inteligența din loc, nu numai cea românéscă, ci și cea maghiară era de față, apoi din jur, din Brad. Au fost chiar și țĕranĭ românĭ.

Venit'au cu toții ca sĕ vadă, cum decurge acest proces sensațional. In deosebĭ Românii însuflețițĭ de s.-ta causă au arătat un interes vrednic de ei, — cum nu, când confiscarea cununei a revoltat atât de mult inimile lor, trebuind sĕ vadă cum eroul nostru Iancu e prigonit și în mormênt, nepermițêndu-se măcar, ca mormêntul lui sĕ fiă împodobit cu o cunună în semn de recunoscință și admirațiune!

Astfel sala fiind tixită de ascultătorĭ, ér *gendarmii ținênd strajă pe afară*, s'a început pertractarea:

Când judecătorul rostì numele acusaților, punêndu-le întrebărĭ în limba unguréscă, tinerii declarară, că ei voesc și pretind sĕ fiă ascultațĭ *în limba lor maternă*, provocându-se la legea de naționalitățĭ din 1868. Toțĭ trei, fiind întrebațĭ, rĕspund, că *sciu unguresce.*

Se cetesce actul de acusațiune, făcut pe basa §§ 191, 174 din legea penală și § 36 de contravenții; apoi se ia naționalul acusaților. In sală rĕmâne Coriolan *Steer*, *ceilalțĭ doi es afară.*

Judecătorul: E adevĕrat, că d-ta și ceilalțĭ colegĭ ai d-tale ațĭ fost în 31 Dec. 1899 la mormêntul din Țebea?

Acusatul: Adevĕrat.

Judecătorul: Cu ce intențiă ațĭ venit la mormêntul lui Iancu?

Acusatul: Sĕ manifestăm în numele tinerimei universitare române din Ungaria sentimentele nóstre de recunoscință și adorațiune față de cel mai mare erou al nostru.

Judecătorul: Ce ațĭ făcut acolo?

Acusatul: In biserica din *Țebea*, colegul meu Ion Scurtu a întrat în altar și a cerut binecuvêntare dela preotul Ión Tisu — pentru de a predica.

Judecătorul: Firesce, preotul a protestat și colegul d-tale totușĭ a ținut cuvêntarea.

Acusatul: Nu-i adevĕrat! Preotul s'a învoit.

Judecătorul: Mai departe ce ațĭ făcut?

Acusatul: După terminarea s-tei liturgii am eșit cu poporul la mormêntul eroului nostru Iancu. Aicĭ colegul meu George Novacoviciu a ținut o cuvêntare după-ce am încununat crucea.

Judecătorul: Crucea acésta? (arată *cununa* confiscată, care servia — audĭ aicĭ! — ca *corpus* delicti).

Acusatul: Da!

Judecătorul: Ce a vorbit Scurtu și Novacoviciu?

Acusatul: Ei sunt competențĭ sĕ spună. Altmintrelea étă aicĭ „Tribuna", unde sunt publicate cuvêntările.

Judecătorul: Nu primesc, căcĭ e mai târdiu publicată.

Judecătorul: Ațĭ cântat „Deștéptă te Române?

Acusatul: Da!

Judecătorul: Cântat'a și publicul?

Acusatul: Da, dér nu cunosc pe nimenĭ.

Judecătorul: Sĕ intre acusatul Novacovicĭ. (Novacovicĭ intră și ia loc pe banca acusaților).

Judecătorul: Ce ațĭ făcut în 31 Decemvre 1899?

Acusatul: Am venit în numele tinerimei române sĕ încununăm mormêntul lui Iancu. Am făcut'o din însuflețire națională.

Judecătorul: Ce ai vorbit la mormêntul lui Iancu?

Acusatul: Acea, ce un om cu simțĕminte umane vorbesce, — ce un Român spune din însuflețire națională la mormêntul celui mai sfânt erou.

Judecătorul: Mĕ rog sĕ vorbescĭ la obiect.

Acusatul: Altmintrelea aicĭ e „Tribuna", în care a apărut cuvêntarea mea. De dorescĭ, cu plăcere o cetesc.

Judecătorul: Mĕ rog.

Acusatul: Cetesce vorbirea...

Judecătorul: Ațĭ cântat „Deștéptă-te Române?"

Acusatul: Cântat.

Judecătorul: Dér publicul?

Acusatul: Și el.

Judecătorul: Cine?

Acusatul: Nu cunosc. Dér décă nu chiar toțĭ cu vocea, vor fi cântat cu sufletul.

Judecătorul (nervos): Mĕ rog, rĕspunde la întrebare, orĭ mai bine *„nu rĕspunde"*.

Acusatul: Nu rĕspund.

Judecătorul: Sĕ intre acusatul Ión Scurtu.

(Scurtu intră și se așédă pe scaun. Judecătorul îi adeséză aceleașĭ întrebărĭ, ér acusatul tot așa rĕspunde).

Judecătorul: Cum s'au întêmplat tóte?

Acusatul: In numele tinerimei române am venit la Țebea, ca sĕ depunem o cunună pe mormêntul lui Iancu.

Eu am intrat în biserică, în altar, de-a dreptul la Venerabilul preot Tisu. I-am spus, că suntem deputații tinerimei univ. române din Ungaria și-l rugăm sĕ facă un parastas pentru memoria lui Iancu, — bĕtrânul și bolnăviciosul preot — mi-a dis, că el nu póte din causa slăbiciunei sale fisice, dér noi sĕ facem ce vrem.

Apoi l'am rugat sĕ-mĭ dea binecuvêntarea, ca sĕ pot vorbi pentru memoria lui Iancu. Mi-a dat'o, dér numai la locul obicĭnuit, în loc de pricésnă.

După acésta am comunicat colegilor mei resultatul și am întrat cu toții în biserică, avênd cununa cu noi și depunêndu-o în fața altarului pe o mĕsuță. La timpul predicii am rostit eu, după aceea am încununat mormêntul, am sărutat crucea și Novacovicĭ a rostit o cuvêntare. Pe urmă am cântat cu toții imnul nostru național *„Deștéptă-te Române"*. La urmă preotul ne-a chemat cu sine în biserică și ne-a dăruit cu câte o *prescură*, pe care o avem ca suvenire și o păstrăm cu scumpătate.

Judecătorul: Ce ai vorbit în biserică?

Acusatul: Am cuvêntat ca Român pentru memoria eroului și martirului nostru Iancu. De altfel cuvêntarea s'a publicat dilele acestea în „Tribuna" și primesc rĕspunderea pentru fiă-care cuvênt din ea.

Judecătorul: Te rog atuncĭ subscrie vorbirea din „Tribuna".

Acusatul: Cu plăcere! (subscrie).

Ascultarea martorilor.

Primul martor a fost încărunțitul preot Ión *Tisu.*

Judecătorul: Spune, ce s'a întêmplat la Țebea în 31 Dec. 1899. Dér sĕ vorbescĭ drept, ca sĕ poțĭ depune jurămênt.

Martorul: Casul e acesta: In diua numită venì la mine în altar un tînĕr necunoscut.

Judecătorul: Care?

Martorul: Domnul acesta (arăta spre Scurtu)

Judecătorul: Ei, și?

Martorul: Și rugat sĕ-i dau binecuvêntarea, ca sĕ rostéscă o cuvêntare, rugându-mĕ tot odată sĕ fac un parastas, i-am rĕspuns, că parastas nu pot face, fiind fórte slab și morbos, dér de vorbit póte vorbi, însĕ la locul obicĭnuit, când se cântă *„pricésnă"*. Apoi eu mi-am căutat de slujba dumnedeéscă. La locul numit am încetat — și tînĕrul a vorbit. După aceea nu sciu, ce s'a mai întêmplat.

Judecătorul: Dér la mormênt nu ai fost afară?

Martorul: Nu, dér când mi-am servit slujba, am eșit mai târdiu afară. Aicĭ am vĕdut poporul lângă mormênt, ér tinerii mi-au eșit înainte și mi-au sărutat mâna. — Atâta!

Judecătorul: Și ce ai mai făcut.

Martorul (slab la memoriă): Nimic!

Judecătorul: Spune. —

Martorul: I-am chemat în biserică și li-am dat câte-o prescură, după aceea ei s'au dus și nu i-am mai vĕdut.

Judecătorul: Ce vorbire a ținut Ión Scurtu?

Martorul: Despre biserică și Iancu.

Judecătorul: Ai sciut, ce vré sĕ vorbésca?

Martorul: Nu mi-a spus.

Judecătorul: Destul. Acusații, d-nii apĕrătorĭ, orĭ d-l procuror substitut au ceva de observat?

Acusatul Scurtu: D-le judecător, se póte, că d-l părinte nu va fi audit ce i am spus eu în altar. — N'a audit, că voesc sĕ vorbesc despre Iancu și nu mĕ mir, căcĭ fiind entusiasmat, vorbiam repede.

Procurorul subst.: Aicĭ am protocolul luat de notarĭ și vĕd, că d-l preot atuncĭ a fasionat cu totul contrarul. Adecă, că el a protestat și acusatul Scurtu totușĭ a vorbit — fără voia lui.

Judecătorul (către martor): Inaintea gendarmilor și a notarului ai fasionat, că nu ai dat voiă acusatului sĕ vorbéscă în biserică.

Martorul: Nu-i așa! Eu am fasionat, că nu i am dat voiă sĕ vorbéscă înainte de timpul obicĭnuit.

Judecătorul: Tace opărit.

Judecătorul: Gendarmii spun, că cununa a fost pusă pe altar.

Preotul Tisu: Da de unde!

Substitutul de procuror cere cetirea protocólelor luate de notar și gendarmĭ la prima ascultare a preotului.

Apĕrătorul Dr. *Stefan C. Pop*: In basa §-lui 528 din procedura penală declar de invalide protocólele luate înainte de pertractare și orĭ-ce fasiune făcută mai înainte nu are nicĭ o valóre.

Substitutul de procuror îșĭ revócă cererea cu mare rușine. Judecătorul totușĭ cetesce protocólele și se provócă la ele. Apĕrătorul Dr. Stefan C. Pop insinuă cas de nulitate. Judecătorul nu vré sĕ ia la cunoscință, dér în puterea §§-lor e constrîns se cedeze.

Apĕrătorul Dr. *Stefan C. Pop*: adreséză preotului Tisu întrebarea: „In vremea cuvêntării în biserică a fost liniște séu tulburare?

Martorul: Cea mai mare liniște și *dragoste.*

Judecătorul: nu voesce sĕ scrie în protocol cuvêntul dragoste — pe motivul, că nu se ține de întrebare.

Judecătorul: Despre ce se ținù predica și despre ce a vorbit Scurtu?

Tisu: Despre ce-i mai însemnat în diua aceea, a vorbit despre biserică.

Acusatul Scurtu: Eu așĭ face o observare. Preotul cu drept cuvênt a dis, că despre ce-i mai însemnat. Așa și eu — am ținut despre biserică și Iancu. Dór mai însemnat pentru mine în diua aceea a fost mormêntul lui Iancu. Am adus biserica în legătură cu Iancu, fiind-că Iancu a luptat pentru biserica nóstră națională.

Judecătorul: Mĕ rog sĕ te ţii de obiect.

Acusatul Scurtu: Vorbesc despre memoria lui Iancu, pentru care suntem împrocesuaţĭ.

Judecătorul: Esceptionéză cineva punerea jurămêntului din partea martorelui Tisu?

Procurorul subst.: Sĕ nu depună jurămênt.

Martorul Jurca (învĕţător în Ţebea): Mĕ rog sĕ fiu ascultat în limba românéscă.

Judecătorul (românesce): Ce s'a întêmplat la 31 Dec. 1899?

Martorul: A venit în biserică deputaţia tinerilor universitarĭ cu o cunună. D-l Ioan Scurtu a ţinut o cuvêntare despre biserică şi Iancu.

Judecătorul: Ai audit ce a vorbit d-l Ioan Scurtu cu preotul Tisu?

Martorul: Nu! Apoi martorul istorisesce faptul, cum s'a întêmplat. Asemenea şi ceilalţĭ martorĭ fasionéză adevĕrul curat.

La întrebarea, déců nu s'a făcut conturbare în biserică, toţĭ rĕspund, că a fost linişte şi dragoste. Joră cu toţii.

Cu acésta s'a sfêrşit dovedirea. Urméză apoi vorbirea procurorului substitut şi vorbirile de apĕrare.

*

Manifestaţiune. Ni-se scrie următórele: Miercurĭ s'a făcut o imposantă manifestaţiune la mormêntul lui Iancu în Cebea. Un public fórte numĕros, inteligenţă şi popor, a luat parte. Au fost representate şi multe dame române, mai ales din Brad. Tinerilor universitarĭ li-s'au dat de către dame frumóse buchete de florĭ. Deosebit solemnel a fost momentul, când toţĭ s'au înşirat în jurul mormêntului lui Iancu şi când d-l *Fr. Hossu-Longin*, distinsul fruntaş român din Deva, a rostit în mijlocul unei tăcerĭ profunde şi fiind toţĭ cu capetele descoperite rugăciunea „Tatăl nostru".

La despărţire mormêntul nemuritorului erou naţional a fost acoperit de florĭ.

Pe unde mergeau şi se învêrteau universitarii condamnaţĭ, erau urmăriţĭ de gendarmĭ.

Tinerii au plecat dela Brad la Deva. Pretutindenĭ au fost întêmpinaţĭ călduros cu buchete de florĭ. Asemenea vor fi salutaţĭ, probabil, la Simeria (Pişki) de către damele din Hunedóra, Dobra; apoi la Orĕştiă, Alba-Iulia şi séra la Cluşiŭ.

Jidovismul în Ungaria.

Ḑilele acestea s'a deschis în *Muncaciŭ* o anchetă trimisă de ministrul unguresc de agricultură, cu scop de a studia situaţia economică a Rutenilor şi a veni în ajutorul acestei poporaţiunĭ, ce e la marginea abisului peirei. Acţiunea îşĭ are, firesce, şi partea sa politică, întru cât Maghiarii vor absoluta desnaţionalisare a Rutenilor; prin ajutóre şi „binefacerĭ" ţin sĕ câştige cu atât mai mult pe Rutenĭ pentru maghiarism.

Dér nu voim sĕ vorbim aḑĭ de acésta. Ţinem însĕ a arăta în resumat o parte din vorbirea comisarului guvernial *Edmund Egan*, rostită la Muncaciŭ cu ocasiunea deschiderii desbaterilor anchetei. *Egan* vorbì despre imigrarea Jidovilor galiţienĭ în Ungaria şi în legătură despre primejdia jidovismului. Partea acésta a discursului o vedem publicată în „*Pol. Ert.*" şi pentru spiritul ei antisemit, s'a făcut vorbă despre ea şi în dietă. Étă, ce a ḑis Egan:

Maghiarul — după Egan — are între Rutenĭ inimicĭ marĭ: *Jidanii*. Aceştia nu au venit cu Arpad şi nicĭ nu s'au luptat alăturĭ cu Rakoczy. Dér oratorul nu este un antisemit, el respectă pe Jidanii cinstiţĭ, dovadă, că Ungurii i-au întrodus şi în associaţiunile rurale de credit. Vorbesce despre emigrărĭ şi ḑice, că adevĕrata causă a emigrărilor nu este miseria, ci *imigrarea*. Susţine, că cei-ce mai mult storc şi sug poporul sunt *renegaţii*. Semiţii sunt rotunjorĭ la faţă, sunt linguşitorĭ, se aclimatiséză uşor, ba se umilesc. Făptura lor e mică şi au pĕr creţ. Jidanii de aicĭ însĕ, sunt uscăţivĭ, roşcobanĭ, séu blonḑĭ, nu cunosc supunere şi-şĭ caută pânea de tóte ḑilele prin orĭ-ce mijlóce nepermise. Ei sunt *renegaţii Kazarilor de lângă marea Caspică*...

In ţéra nóstră — continuă vorbitorul — nu poţĭ face un pas, ca sĕ nu fi silit a cumpĕra ceva dela Jidanĭ, séu prin mijlocirea lor. Poporaţia acésta infectéză viéţa economiei nóstre publice. Prin înălţarea lor, ţéra nóstră se cufundă. Partea lor preponderantă forméză stat în stat... Năvala, ce o dau din Rusia şi Galiţia, o caracteriséză şi aceea, că dintre 14 mii locuitorĭ ai Muncaciului, *8 mii sunt jidanĭ*, şi $^2/_3$ părţĭ din ei n'au ocupaţiă statornică. Oraşele mai marĭ sunt tot atâtea spelunce, însĕ Muncaciul le întrece pe tóte. Aicĭ esistă o bandă organisată de tâlharĭ şi în astfel de împrejurărĭ statul ar trebui sĕ facă paşĭ pentru curmarea acestui lucru, séu cel puţin sĕ întrebe pe astfel de esistenţe: De unde vii? Din ce trăescĭ? Cum te susţii...

Oratorul vorbesce apoi despre manipulaţiile cu cămătăriă ale Jidanilor şi spune de încheiere, că poporul rutén este stors şi tuns ca o óiă de către aceştĭ parasiţĭ ai societăţii.

Rĕsboiul din Africa sudică.

Pe când la Londra se aştéptă cu mare interes şi nerăbdare scirile de pe câmpul de rĕsboiŭ din Natal şi dela Vest, étă, că se vestesce o nouă înfrângere a Englesilor, pe care am semnalat'o deja erĭ.

Noua înfrângere.

Agenţia „*Reuter*" anunţase câte-va ḑile înainte, că trupele englese s'au retras din posiţiunile, ce le ocupau lângă Rennsburg, deórece s'a constatat, că Burii au luat posiţiă de luptă pe Bastardneck, care dominéză întréga împrejurime. La acésta „*Daily Mail*" adauge, că retragerea Englesilor are o însemnătate mult mai mare, decum se credea la început. Alaltăerĭ s'a anunţat însĕ din *Pretoria*, că Burii Oranjenĭ au luat în 11 l. c. cu asediu tabĕra generalului Clement de lângă Rennsburg. Intre Burĭ şi Englesĭ s'a dat o luptă sângerósă, în care cei din urmă au avut pierderĭ fórte marĭ. *Clement* a fost silit sĕ se retragă din tóte posiţiunile, ce le ocupase dela anul nou încóce, şi sĕ se refugieze spre Arundel.

De aicĭ apare, că Englesii au evacuat Rennsburg şi s'au retras în jos spre sud, lăsând în mâna inimicului posiţia, pe care generalul *French* a câştigat'o după fatigii marĭ. French era aprópe de frontiera statului Oranje, şi tocmai pentru acésta înfrângerea unei părţĭ din colóna sa este de însĕmnătate. French avea misiunea sĕ acopere armata principală a lui Roberts, ér acum că s'a retras, o parte a armatei Burilor a scăpat de aripa dréptă a armatei lui Roberts.

Retragerea lui Buller. Sórtea oraşului Kimberley.

Din *Londra* se confirmă scirea, că *Buller îşĭ acceleréză retragerea.*

Se vestesce tot-odată, că *capitularea oraşului Kimberley se aştéptă în tot momentul.*

De altă parte se anunţă, că Burii Oranjenĭ înaintéză neîmpiedecaţĭ şi cât de curênd se vor ciocni cu *Roberts*. In urma acestor scirĭ, disposiţia spiritelor în Londra e fórte apăsată.

Ladysmithul părăsit.

O scire oficiósă din Londra spune, că orĭ-ce gând de a despresura Ladysmithul a fost părăsit. Generalul Buller are intenţia sĕ se îndrepteze cu tótă divisiunea sa spre Vest. Totuşĭ se crede, că Burii îl vor împedeca. In Ladysmith de Joi nu s'a mâncat nimic altceva, decât carne de cal.

2000 de Englesĭ goniţĭ de către Burĭ.

„Petit Bleu" comunică, că în urma înfrângerilor dela Dundee şi dela Glencoe 2000 de Englesĭ au fost goniţĭ în spre miadă-nópte de către Burĭ şi au ajuns pe jumĕtate goi şi aprópe morţĭ de fóme la rîul Maguta, unde au fost desarmaţĭ de Portugezĭ.

Menelik vrea sĕ atace pe Englesĭ.

Se telegrafeză din Cairo, că Menelik urmăresce cu multă atenţiune politica Angliei. El e gata sĕ între în Egipet imediat ce va crede momentul oportun.

Cât a cheltuit Anglia cu rĕsboiul?

Guvernul engles a depus pe biroul Camerei comunelor o socotélă a cheltuelelor, pe care rĕsboiul le-a causat şi le va mai causa până la sfîrşitul lui Martie. Socotéla încheie cu cererea unui credit de 13 milióne de lire sterlinge. Pe lângă aceste 13 milióne, pe care le cere acum guvernul, astă tómnă parlamentul votase 10 milióne, pe lângă aceştia se adaugă cheltuielile ordinare ale budgetului rĕsboiului, care se urcă la 20 milióne. Acésta însémnă că, într'o jumĕtate de an, rĕsboiul a înghiţit 43 de milione de lire sterlinge, ceea-ce face *un miliard şése-ḑecĭ de milióne de francĭ.*

SCIRILE ḐILEI.

— 4 (16) Februarie.

D-l Dr. E. Daianu, directorul ḑiarelor „Tribuna" şi „Fóia Poporului" — ne spune „Tribuna" ce ni-a sosit aḑĭ, — s'a retras cu ḑiua de erĭ dela conducerea acestor foi. S'au împlinit patru anĭ de când d-l Dr. E. Dăianu a luat asupră-şĭ redactarea amintitelor ḑiare.

Relativ la alegerea de protopop din Belinţ ni-se comunică cu data de 15 Febr. n. următórele: Aḑĭ s'a ţinut la Arad Consistoriu plenar pentru censurarea actului electoral al alegerei de protopop în Belinţ. Credincioşii românĭ din Bănat vor rĕmâné, de sigur, surprinşĭ când vor afla, că Consistorul a întărit de protopop, *nu* pe alesul tractului, d-l Dr. P. Ionescu, care a întrunit la alegere *51 de voturĭ*, şi întreg votul colectiv (176 voturĭ) din partea credincioşilor parochiei Belinţ, ci pe d-l Gerasim Serb, care la alegere a întrunit *numai 13 voturĭ*, ér în comuna centrală *nicĭ un vot*. Astfel stând lucrul, cum sĕ ne esplicăm óre acéstă enigmatică întărire?

Puterea jidovismului în Ungaria. A păţit'o comisarul ministerial Edmund *Egan* cu vorbirea sa ţinută în Muncaciŭ în contra Jidanilor, vorbire, ce o schiţăm mai sus. Ministrul *Daranyi* l'a rechiămat din postul sĕu, cu intenţia de a-l transfera în alt loc, unde sĕ se pocăéscă. Atât e de mare puterea jidovismului în Ungaria, încât câte-va vorbe ḑise la adresa „patrioţilor" perciunaţĭ e de ajuns, ca cine-va sĕ-şĭ piérdă postul.

O frumósă societate culturală în România. La iniţiativa d-lui prefect al judeţului Argeş, I. Comăneanu, s'a pus ḑilele acestea basă unei nóuĕ societăţĭ culturale, numită: „Societatea pentru ajutorarea elevilor sĕracĭ din judeţul Argeş". Scopul societăţii este: „ajutorarea elevilor sĕracĭ, dér meritoşĭ de prin comunele rurale prin înfiinţarea treptată de cantine scolare şi a elevilor de pe la scólele din oraşe cu cărţĭ şi cu îmbrăcăminte". Preşedinte de onóre al societăţii s'a hotărît sĕ fiă pentru totdéuna prefectul respectiv al judeţului.

Furt. Aflăm, că în decursul investigaţiunei poliţienescĭ asupra furtului efectelor dela Casina română din loc a fost ascultat lung timp cassierul *Grigorie Birea* şi în urma acésta a fost pus sub pază poliţienéscă. In decursul ḑilei de erĭ, vĕḑênd că nu-i scăpare, numitul cassier a mărturisit, că dênsul cu o cheiă contra-făcută a tresorului a luat bonurile în valóre de 25,000 lei şi le-a vêndut. In urma mărturisirei sale a fost predat de poliţiă tribunalului, care l'a arestat.

Predicĭ. Poimâne, Dumineca, va predica în biserica S-tei Adormirĭ din cetate părintele capelan militar Nic. Fizeşanu.

Greva din Reşiţa, după cum se anunţă de acolo, a încetat alaltăerĭ. Toţĭ muncitorii au reintrat în ateliere şi la Reşiţa este acum érăşĭ pace şi linişte.

Consiliul comunal din Praga şi limba germană. Se anunţă din Praga, că comanda Landwehr-ului din Praga a adresat consiliului comunal de acolo o hârtiă în limba germană. Consiliul a *respins* scrisórea cu motivarea, că limba oficială în Praga este *limba cehică*.

Cununiă şi logodnă. Poimâne, Dumineca, se va sĕvîrşi în biserica română gr. or. din Tohanul nou cununia d-lui *Sabin Cerbu* absolvent de teologiă, cu d-ra *Aneta Moşoiu* din Tohanul nou. — D-l *Iulian T. Üveges*, comptabil la „Sebeşana" în Sebeşul săsesc, s'a logodit cu d-ra *Rafila Cutean*, fiica d-lui paroch din Órda inferióră.

Dreptul pumnului la tribunal La o pertractare înaintea tribunalului din *Panciova* s'a întêmplat, că advocatul *Hody* a ras o palmă advocatului *Adler*. La acésta Adler a pus mâna pe un scaun şi a năvălit cu el asupra atăcătorului, care încă s'a apĕrat cu un scaun. Scandalul s'a sfîrşit cu duel.

O serbare burofilă. Din Insburg se scrie, că acolo la 28 Ianuarie s'a ţinut o mare serbare buro-filă, la care au luat parte peste 2000 de persóne. Ajutorul de primar Erler a ţinut un discurs plin de elogiurĭ la adresa Burilor. Dr. Leyds, representatul Transvaalului pe lângă curtea regală belgiană, trimisese manifestanţilor o telegramă de mulţumire pentru manifestaţiile de simpatiă, ér aceştia au expediat D-rului Leyds o altă telegramă în care îşĭ esprimă dorinţa ca Burji sĕ iasă învingĕtorĭ. S'a făcut şi o colectă de banĭ pentru familiile celor căḑuţĭ în rĕsboiŭ; până acum s'au adunat 1000 de florinĭ.

Studenţii polonĭ. Se telegraféză din Lemberg, că acolo a avut loc în scóla technică superióră o întrunire a studenţilor polonĭ convocată pentru a protesta în contra pedepsirei agitatorilor ultimelor demonstraţii anti-rusescĭ. Rectorul a disolvat întrunirea. După întrunire studenţii au trecut chiuind şi cântând cântece naţionale pe dinaintea consulatului rusesc.

O serbare în Bucurescĭ. Ḑiua de trei sânţĭ, fiind patronul tuturor seminarielor din România, s'a serbat cu deosebită solemnitate în România, cu deosebire la seminarul din Bucurescĭ. Serviciul divin a fost serbat de P. S. Sa Archiereul Dr. Piteşteanu, în presenţa Metropolitului Primat Ios. Georgian, a ministrului de culte Dr. C. Istrate, a profesorilor facultăţii de teologiă, a profesorilor dela seminar şi a unui mare numĕr de studenţĭ în teologiă, elevii seminarului şi ai scólei normale a „Societăţii pentru învĕţătura poporului român" etc.

Dela biserică învitaţii şi toţĭ asistenţii au trecut în sala de recepţiune din localul seminarului, unde după întonarea imnelor festive de deschidere, esecutate de corul seminarului însoţit de orchestră, serbarea fù deschisă printr'un discurs al directorului scólei, apoi urmă o conferenţă, după care luă cuvêntul d-l ministru Dr. *Istrati*. Intr'un discurs lung şi de mare importanţă, d-l ministru desfăşură în colorile cele mai vii starea din trecut a bisericei, cea de acum, cum şi modul cum doresce sĕ o vadă în viitor. „S'a creḑut de multă vreme", ḑice — „că între sciinţă şi religiă e o mare deosebire. Erau chiar curente ostile bisericei. Ei bine, acésta nu va mai fi, căcĭ lumea savantă vede prea bine legătura dintre ele şi vom vedé, că seculul, ce vine, ne va pune înainte religia şi sciinţa mână în mână". A arătat, ce póte credinţa la un popor, aducênd ca esemplu poporul român din trecut şi Burii de aḑĭ şi sfîrşì prin o admirabilă îndemnare la muncă, făcută tinerilor seminarişţĭ pentru timpul, când vor fi în mijlocul ţĕranilor etc.

ULTIME SCIRI.

Londra, 15 Febr. Mareşalul Roberts comandéză o armată de 50,000 ómenĭ. El vrea sĕ libereze oraşul Kimberley, unde cei împresuraţĭ nu se mai pot ţiné.

Bruxella, 15 Febr. Se ḑice, că bătălia decisivă la rîul Modder s'a început deja.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

CĂLINDARUL PLUGARULUI
pe anul visect 1900.
se află de vêndare la
Tipografia A. Mureşianu din Braşov.

Acest Călindar au întrat în anul VIII-lea, format mare, şi conţine portretul fórte bine reuşit al lui Avram Iancu. Urméză apoi cronologia anului 1900, regentul anului, începutul anutimpurilor, sĕrbătorile şi alte ḑile schimbătóre, calculul sĕrbătorilor mai marĭ, posturile deslegarea postului etc. După cele 12 luni, urméză taxele telegramelor, scrisorilor, pachetelor; competinţele de timbre, mĕsurile metrice, têrgurile corectate din Transilvania, Bănat, Ţéra ungurésca şi Bucovina. In partea literară găsim un interesant capitul privitor la începerea rĕsboiului pentru neatârnare de G. Coşbuc; apoi „Popa Stoica", poesiă de Dim. Bolintineanu. Avuţia şi binefacerea (un interesant capitul după Smiles-Schramm). Doina, In şanţurĭ (poesii) de G. Coşbuc etc. In partea higienică şi economică: Un duşman al omului (rachiul); Ce sĕ facă părinţii, ca sĕ-şĭ ferescă copiiĭ de orbiă; Cum sĕ tracteze părinţii pe copiiĭ lor orbĭ; Bune sunt beuturile pentru copii? Urméză apoi partea economică: Vitele roşii (pinzgau), de I. Georgescu. Despre gunoiŭ, de I. Georgescu; Sădirea pomilor; Hrana vitelor (Grăunţele, sfeclele şi apa de beut). La urmă mai multe poveţe preţióse şi glume apoi anunţurĭ. Preţul 25 cr. (cu posta 30). *Vênḑĕtorii primesc rabatul cuvenit.*

Cursul la bursa din Viena.
Din 15 Februarie 1900.

Renta ung. de aur 4%	98.90
Renta de coróne ung. 4%	94 25
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	100.75
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	99.90
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	99.40
Bonurĭ rurale ungare 4%	93.60
Bonurĭ rurale croate-slavone	94.—
Impr. ung. cu premii	162.25
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	140.75
Renta de argint austr.	99 95
Renta de hârtie austr.	99.95
Renta de aur austr.	99.45
Losurĭ din 1860.	137.—
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	176.76
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	187.75
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	236 40
Napoleondorĭ	19 25
Mărcĭ imperiale germane	118.15
London vista	242 30
Paris vista	96.25
Rente de coróne austr. 4%	99.45
Note italiene	89.75

Publicaţiune
privitor la efectuirea lucrărilor de desăcare pe hotarul orăşenesc.

Prea onoratul, vicecomitele al comitatului Braşov, domnul Dr. Frederic Jekel a estradat în 17 Ianuarie 1900 cu numĕrul 967 concessiunea provisoră în scopul efectuirei lucrărilor de desăcare şi regulare pri vitor la părăul Lautebach, şi canalurile vicinale, mai departe Ghimbeşelul, cât şi părăul Timis Rossbach cu canalurile vicinale.

Toţĭ proprietari de pămênt, care cumva sunt interesaţĭ prin acéstă efectuire a lucrărilor de desăcare şi regulare, se provócă a se presenta în 23 Februarie 1900 la 11 óre înainte de prânḑ în casa de sfat spre a lua la cunoscinţă textul estradatei concesiunĭ provisore, care se va publica în acelaş loc.

Braşov, 1900 în 14 Februarie.

Stabila comisiune esecutivă a lucrărilor de desăcare pe hotarul Braşovului grupa III.

Oscar Alesius, m. p.,
preşedintele comisiunei

861,1 2.

„LIPOVANA" institut de credit şi economii în LIPOVA.

CONVOCARE

Domnii acţionarĭ ai institutului de credit şi economii „LIPOVANA" societate pe acţii, se învită la a

VI-a Adunare generală ordinară

care se va ţiné în **1 Martie a. c. la 10 óre a. m.** în localul institutului, opidul Lipova.

Obiecte de pertractare:

1. Raportul direcţiunei pe al şéselea an de gestiune.
2. Raportul comitetului de supraveghiare.
3. Darea absolutoriului direcţiunii şi comitetului de supraveghere (§ 26 din statute)
4. Deciderea asupra întrebuinţării profitului curat şi fixarea dividendelor pro 1899 (§§ 26 şi 46 din statute).
5. Pertractarea eventualelor propunerĭ (§ 26 lit. g. din statute.
6. Alegerea a doi membri în direcţiune şi a unui membru în comitetul de supraveghiere.

Domnii acţionarĭ carĭ voesc a participa la adunarea generală, în conformitate cu § 16 din statute se avizéză a depune la cassa institutului acţiile înainte de deschiderea adunării generale.

Lipova, 1 Februarie 1900.

Ales. Mocsonyi m. p.
preşedinte.

RAPORTUL
comitetului de supraveghiere.

Onorată adunare generală!

Avem onóre a Vĕ raporta, că am urmat cu atenţiune afacerile institutului din decursul anului de gestiune 1899, şi am aflat exemplară punctualitate şi ordine la institut, atât cu ocasiunea revisiunilor prescrise de statute cât şi a celor extra-ordinare. Tot astfel revĕḑênd din posiţie în posiţie compunerea bilanţului şi contului profit şi perderĭ de pe anul 1899 le-am aflat în deplină consonanţă cu cărţile principale şi auxiliare ale institutului şi conform legii comerciale.

Vĕ raportăm în fine, că primim propunerea direcţiunii relativă la distribuirea venitului curat de pe anul 1899 — conform bilanţului de fl. 9707.93 — şi rugăm onorata adunare generală sĕ binevoiască a da absolutoriul pe anul de gestiune 1899 atât direcţiunii cât şi comitetului de supraveghiere.

LIPOVA, 1 Februarie 1900.

Prof. Teodor Ceontea m. p. preşedinte. *Toedor Cosma* m. p.
Stefan Bordoşiu m. p., *Terenţiu Petroviciu* m. p.

CONTUL BILANŢULUI

ACTIV.

	florinĭ	cr.
Cassa în numĕrar	4647	38
Escompt	292360	67
Credite personale	19826	80
Credite cambiale cu acoperire hipot.	15961	—
Imprumuturĭ hipotecare	12199	50
Lombard	3930	—
Efecte publice	1479	—
Realităţĭ	576	12
Mobiliar fl. 420.— amortisare „ 50.—	370	—
Diverse conturĭ debitóre	1799	62
	353150	09

PASIV.

	florinĭ	cr.
Capital pe acţii	50000	—
Fond de reservă	12896	43
Fond de pensiunĭ	734	—
Depunerĭ spre fructificare	195633	92
Reescompt	77405	80
Dividende neridicate pro anul 1897 fl. 40.— „ 1898 „ 80 —	120	—
Conturĭ curente	2800	—
Diverse conturĭ creditóre	433	15
Interese transitóre	3418	86
Profit curat	9707	93
	353150	09

PROFIT ŞI PERDERI

EŞITE.

		florinĭ	cr.
Interese:			
de depunerĭ spre fructificare	11071.10		
de reescompt	5351.42		
de cont curent	130.90	16553	42
Spese:			
salarii	3091.68		
chirie, imprimate, registre, diverse	1288 87		
marce de presenţă.	459.—	4839	55
Contribuţiune:			
directă	2819.94		
10% dare după interesele la depunerĭ	1107.11	3927	05
Amortisare:			
din cambii	100.—		
„ spese advocaţiale	100.—		
„ mobiliar	50 —	250	—
Profit curat		9707	93
		35277	95

INTRATE.

		florinĭ	cr.
Interese:			
de escompt	28605.69		
„ credite personale	2408 71		
„ „ camb. cu acop. hip.	1625.12		
„ împrumuturĭ hipotecare	1362.43		
„ lombard	497.20		
„ efecte	59.22	34558	37
Provisiunĭ		719	58
		35277	95

LIPOVA, 31 Decembre 1899.

Voicu Hamsea director esecutiv. **Sever Bocu** m. p. prim-comptabil.

Direcţiunea:

I. Cimponeriu m. p., *Dr. G. Popescu* m. p., *I. Dehelean* m. p., *P. Papp*, m. p., *A. Ciugudean* m. p., *D. Popoviciu* m. p.

Confrontându-se cu cărţile principale şi ausiliare le-am aflat esacte.

LIPOVA, 1 Februarie 1900.

Comitetul de supraveghiere:

Teodor Ceontea m. p., preşedinte, *Teodor Cosma* m. p., *Stefan Bordoşiu* m. p., *Terenţiu Petroviciu* m. p.

Cursul pieţei Braşov.
Din 16 Februarie 1900.

Bancnota rom.	Cump.	18 80	Vênd.	18.88
Argint român.	Cump.	18.50	Vênd.	18.60
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.10	Vênd.	19.20
Galbenĭ	Cump.	11.20	Vênd.	11.30
Ruble Rusescĭ	Cump.	2.54	Vênd.	2.55
Mărcĭ germane	Cump.	117.80	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	21.40	Vênd.	—.—
Scris fonc. Albina 5%		202.—	Vênd	203.—

A V I S.

Prenumeraţiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face şi reînoi ori şi când dela 1-ma şi 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonaţĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adres ămurit şi sĕ arate şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans."